

บทที่ 2

เศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ

2.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษมีเนื้อที่ทั้งหมด 8,839.976 ตารางกิโลเมตรหรือ 5,524,985 ไร่¹ เป็นเนื้อที่ทำการเกษตร 3,369,520 ไร่² หรือประมาณร้อยละ 61 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพดินร้อยละ 60 เป็นดินร่วนปนทรายที่มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำมีเพียงร้อยละ 4.5 ของพื้นที่จังหวัดเท่านั้นที่มีระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางถึงค่อนข้างสูง ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 35.5 เป็นดินภูเขาและเทือกเขาซึ่งทำการกสิกรรมได้เพียงบางส่วน

2.2 ประชากร

ประชากรของจังหวัดศรีสะเกษเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2531 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,292,656 คน เป็นชาย 647,784 คน เป็นหญิง 644,872 คน โดยมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 9 ของประเทศ อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด คือ อำเภอกันทรลักษ์ มีประชากร 192,053 คน

1 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูลจังหวัดเพื่อการวางแผนพัฒนาเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2531), หน้า 2.

2 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ, กระทรวงพาณิชย์, ข้อมูลการตลาดจังหวัดศรีสะเกษประจำปี พ.ศ.2531, (ศรีสะเกษ : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด), หน้า 1-36.

อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อยที่สุด คือ กิ่งอำเภอบึงบูรพ์ มีประชากร 10,901 คน อัตราการเกิดของประชากรเท่ากับร้อยละ 1.7 อัตราการตายร้อยละ 0.4 ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เท่ากับ 146 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด คือ อำเภอเมือง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองอำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นน้อยที่สุด คือ อำเภอขุขันธ์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.1

2.3 การจ้างงาน

ในปี พ.ศ. 2531 จังหวัดศรีสะเกษมีประชากรทั้งสิ้น 1,292,656 คน คิดเป็นกำลังแรงงานดังแสดงในตารางที่ 2.2

2.4 การเคลื่อนย้ายแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษเป็นเกษตรกร เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยว ประชากรจำนวนมากจึงมักเดินทางไปทำงานทำในจังหวัดอื่น โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น ไปทำการตัดอ้อยในจังหวัดระยอง และกาญจนบุรี เป็นต้น จำนวนอพยพแรงงานในช่วงฤดูการเกษตรมีสูงถึงประมาณ 147,000 คน

2.5 ความสำคัญของการเกษตร

การเกษตรมีบทบาทและความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชากรในจังหวัดศรีสะเกษเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชากรในจังหวัดร้อยละ 88 ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตร จำนวน 3,369,520 ไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด 3,524,985 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 60.99 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดดังแสดงในตารางที่ 2.3 ดังนั้น แหล่งที่มาของรายได้จึงมาจากการผลิตในภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ความผันผวนของราคา และผลผลิตที่ตกต่ำของพืชเศรษฐกิจย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และรายได้ต่อหัวของประชากรในจังหวัดให้ตกต่ำตามไปด้วย

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรของจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2531

ลำดับ	อำเภอ, กิ่งอำเภอ เทศบาล	พื้นที่ ตร.กม.	จำนวนประชากร			ความหนาแน่น ของประชากร (คน/ตร. เมตร)
			ชาย	หญิง	รวม	
1	เทศบาลเมือง ฯ	3.049	16,411	16,553	32,964	10,811.413
2	อ. เมือง	798.751	69,417	65,603	135,020	169.038
3	อ. กันทรารมย์	664.210	47,864	48,020	95,884	144.357
4	อ. กันทรลักษ์	1,567.911	95,995	96,058	192,053	122.489
5	อ. ชูขันธ์	1,854.441	82,641	81,729	164,370	88.635
6	อ. ราษีไศล	636.67	47,906	49,122	97,028	152.399
7	อ. อุทุมพรนิสัย	614.871	71,612	67,680	139,292	226.538
8	อ. ขุขันธ์	723.055	47,773	46,100	93,873	129.828
9	อ. ปรางค์กู๋	285.475	31,777	31,652	63,429	222.187
10	อ. ไพรบึง	248.845	21,176	21,261	42,437	170.535
11	อ. ยางชุมน้อย	209.554	17,792	19,251	37,043	176.770
12	อ. ห้วยทับทัน	194.586	16,869	17,031	33,900	174.216
13	อ. โนนคูณ	256.853	18,406	17,788	36,194	140.913
14	กิ่ง อ. บึงบูรพ์	49.582	5,438	5,463	10,901	219.858
15	อ. ศรีรัตนะ	236.684	21,253	25,696	46,949	198.361
16	กิ่ง อ. น้ำเกลี้ยง	257.82	17,232	16,778	54,010	131.913
17	กิ่ง อ. วังหิน	237.619	18,222	19,087	37,309	157.011
	รวม	8,839.976	647,784	644,872	1,292,656	146.228

หมายเหตุ : ข้อมูลสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2531

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างของประชากรและกำลังแรงงาน ของจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2531

ประชากรและกำลังแรงงาน	จำนวน	
	รวม	ร้อยละ
ประชากร	1,292,656	100.00
ผู้มีอายุ 11 ปีขึ้นไป	867,631	67.12
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	523,009	40.46
- ผู้มีงานทำ	484,488	37.48
- ผู้ว่างงาน	38,392	2.97
ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	344,622	26.66

ที่มา : สำนักงานแรงงาน จังหวัดศรีสะเกษ

ในจำนวนพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรจะเป็นพื้นที่ที่ใช้ทำนามากที่สุด รองลงมา คือ พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ดอก และไม้ประดับ ตามลำดับ พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ส่วนปอแก้ว ถั่วลิสง หอมแดง และกระเทียม เป็นพืชเศรษฐกิจรอง จากพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 3.7 เท่านั้นที่ได้อาศัยน้ำจากชลประทานส่วนเนื้อที่ทำการเกษตรที่เหลือต้องอาศัยน้ำฝน

2.6 แรงงานเกษตรและการว่างงานทางการเกษตร

การคาดประมาณแรงงานในภาคเกษตร เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษ มีอาชีพทางด้านเกษตร ดังนั้นแรงงาน(ช่วงอายุ 15-64 ปี) จึงเป็นแรงงานในภาคการเกษตรเป็นสำคัญ ได้แก่ การทำนา ไร่ ทำสวน และปศุสัตว์ ซึ่งมีทั้งการเลี้ยงไว้ใช้งานใช้สำหรับบริโภค รวมทั้งเป็นการเลี้ยงเพื่อการค้าอีกด้วย

ตารางที่ 2.3 พื้นที่ถือครอง พื้นที่ทำการเกษตร จำนวนครัวเรือน และประชากรเกษตร
ของจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2531

อำเภอ/ กิ่งอำเภอ	พื้นที่ถือครองของ อำเภอ (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)					รวมเนื้อที่การ เกษตรทั้งหมด
		ทำนา	พืชไร่	ไม้ผล ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก ไม้ประดับ	
เมืองศรีสะเกษ	499,219.375	269,848	5,465	2,495	2,130	12	272,950
กันทรลักษณ์	979,944.375	327,533	171,268	27,300	4,629	-	530,730
กันทรารมย์	415,131.25	201,134	23,079	6,162	4,890	15	235,280
อุทุมพรพิสัย	384,294.375	257,081	800	450	500	10	258,841
บุขันธ์	1,159,025.625	462,843	129,812	19,341	5,411	591	617,998
ขุขันธ์	451,909.375	123,733	38,600	2,952	646	20	165,951
ราษีไศล	397,918.75	248,062	12,093	3,935	13,686	-	277,776
ปรางค์กู่	178,421.875	124,864	4,336	2,800	1,264	-	133,264
ไพรบึง	155,528.125	94,277	6,125	3,060	1,360	-	104,822
ยางชุมน้อย	130,971.25	115,290	5,106	4,646	17,388	-	142,430
ห้วยทับทัน	121,616.25	107,000	5,150	1,550	1,410	15	115,125
โนนคูณ	160,533.125	133,856	5,966	740	782	-	141,344
กิ่งอ. น้ำเกลี้ยง	161,137.5	62,985	20,540	3,308	1,880	10	88,723
กิ่งอ. บึงบูรพ์	30,988.75	18,095	2,500	1,500	350	-	22,445
ศรีรัตนะ	147,927.5	67,467	30,329	2,257	1,362	-	101,415
กิ่งอ. วังหิน	148,511.875	144,032	4,853	1,612	2,929	-	153,426
รวม	5,523,079.375	2,758,100	466,022	84,108	60,617	673	3,369,520

ที่มา : สำนักงานเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ

การว่างงานทางการเกษตร จากกรณีที่แรงงานส่วนใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษ เป็น แรงงานในภาคการเกษตร ประกอบกับการทำการเกษตรมักจะมีประสบปัญหาที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องภูมิอากาศ และการขาดแคลนแหล่งน้ำชลประทาน ทำให้พื้นที่ ส่วนใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษต้องประสบกับสภาวะแห้งแล้งทำให้แรงงานภาคการเกษตรยังถูก ใช้ไม่เต็มที่ จึงก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานทางการเกษตรขึ้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการว่างงาน รอคอยการผลิต รองลงมา ได้แก่ การว่างงานต่ำกว่าระดับ และมีบางส่วนที่ไม่มีงานทำ

2.7 ระบบการผลิตทางการเกษตร

2.7.1 พืช

พืชที่สำคัญ และเป็นแหล่งรายได้ให้แก่เกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ปอแก้ว ข้าวโพด ถั่วลิสง หอมแดง และกระเทียม ซึ่งจะแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ข้าว ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดศรีสะเกษมากเป็นอันดับ หนึ่งของจังหวัด จังหวัดศรีสะเกษสามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง เฉลี่ยแล้วมีพื้นที่ในการทำนา คราวเรือนละ 11-20 ไร่จากพื้นที่ทั้งหมด 5.5 ล้านไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 3.2 ล้านไร่ แยกเป็นพื้นที่ปลูกข้าวร้อยละ 85 ของพื้นที่การเกษตรของจังหวัด ผลผลิตได้ทั้งข้าวเจ้า และ ข้าวเหนียว โดยปลูกข้าวเจ้าร้อยละ 69 ข้าวเหนียวร้อยละ 16 ในจำนวนพืชหลักทั้ง 7 ชนิด ข้าวเจ้าจะมีพื้นที่ในการเพาะปลูกมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ 37.58 รองลงมา ได้แก่ ข้าวเหนียวและข้าวโพด ตามลำดับ ภาวะการตลาด การจำหน่ายข้าวเปลือกของเกษตรกร เกษตรกรจะนำผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้เก็บเข้ายุ้งฉางเพื่อไว้บริโภคตลอดปี ส่วนที่เหลือจะทยอย นำออกจำหน่ายเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้จ่าย เช่น เพื่อการชำระหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคต่างๆ เป็นต้น การจำหน่ายข้าวเปลือกของเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษจะจำหน่ายให้แก่โรงสีเป็นบางส่วน ส่วนใหญ่ยังคงนิยมจำหน่ายให้แก่พ่อค้าผู้ฉาง โดยจะมีผู้รวบรวมซึ่งเป็นเจ้าของรถบรรทุกใน หมู่บ้านนำข้าวเปลือกไปส่งให้แก่ผู้ฉาง และโรงสีต่างๆ จะทยอยซื้อข้าวเปลือกจากพ่อค้าผู้ฉาง ต่อไปและแปรสภาพเป็นข้าวสารส่งไปจำหน่ายในตลาดกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ และจังหวัดอื่นๆ เช่น ฉะเชิงเทรา และนครปฐมอีกเล็กน้อย ที่ผลิตได้ส่วนหนึ่งนอกจากเก็บไว้บริโภคเองแล้วยัง ส่งออกไปขายภายในจังหวัดเพื่อเป็นรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกด้วย ตลาดที่ขายจะขายที่ตลาดระดับ อำเภอร้อยละ 58.01 ได้แก่ โรงสีขนาดกลางหรือพ่อค้าในอำเภอเข้ามาซื้อที่ไร่นาหรือรับซื้อ

จากพ่อค้าที่รวบรวมจากไร่นา ปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบ คือ ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำ เนื่องจากสภาพทั่วไปในการผลิตข้าวของจังหวัดศรีสะเกษต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ดังนั้น การผลิตข้าวของเกษตรกรจึงต้องขึ้นอยู่กับสภาพดิน ฟ้า อากาศ เป็นสำคัญ จากตัวเลขของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรตาม "โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผน เพื่อพัฒนาการเกษตร และปลูกพืชทดแทน" จำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำนามีร้อยละ 57 ที่ประสบปัญหาหนัก คือ อำเภอเมือง และอุทุมพรพิสัยจะขาดแคลนน้ำในช่วงปักดำทุกปี ประกอบกับการผลิตยังต้องใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ขาดการคัดเลือกพันธุ์ และปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะขยายและเพิ่มผลผลิต รวมทั้งเกษตรกรยังขาดอำนาจในการต่อรอง ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการตลาด ระบบการตลาดไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกษตรกรไม่มีบทบาทต่อการกำหนดราคาผลผลิต ราคาที่ขายได้ไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต แนวทางปรับปรุงและแก้ไขควรจะจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในช่วงขาดแคลนน้ำฝน ส่งเสริมให้มีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในบางพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมที่จะทำนา เช่น เป็นที่นาดอน หัวไร่ปลายนา ก็แนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชชนิดอื่น เช่น พืชอายุสั้นต่างๆ เพราะถ้าเกษตรกรจะพินทุนาต่อไปอีกก็จะล้มเหลว และเป็นการสูญเสียช่องทางเศรษฐกิจด้วย การส่งเสริมและแนะนำวิธีการผลิตใหม่ๆ เพื่อให้เกษตรกรยอมรับและนำไปใช้ แนะนำเกษตรกรให้ปรับปรุงพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีคุณภาพให้ผลผลิตสูง ด้านทานต่อโรคและแมลงได้ดี และเป็นที่ต้องการของตลาดด้วย ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของเกษตรกรเองทั้งต่อการผลิตและการตลาด

ก. ข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีเนื้อที่เพาะปลูก 2.1 ล้านไร่หรือร้อยละ 7.2 ของพื้นที่ปลูกข้าวนาปีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือร้อยละ 60.39 ของพื้นที่ทำการเกษตรในจังหวัด ผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ยประมาณ 294 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตยังต่ำมาก เมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ ของประเทศ แต่สูงกว่าผลผลิตเฉลี่ยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกัน เกษตรกรมีที่นาถือครองโดยเฉลี่ย 11-20 ไร่ พันธุ์ข้าวเจ้าที่นิยมปลูกกันมากที่สุด คือ พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 มีประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ปลูกข้าวเจ้ารองลงมา คือ พันธุ์ข้าว กข.15 มีประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ปลูกข้าวเจ้า อีกประมาณร้อยละ 20 เป็นพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ส่วนพันธุ์ข้าวเหนียวที่นิยมปลูกกันมากที่สุด คือ พันธุ์ข้าวสันป่าตอง และ พันธุ์ข้าว กข.6 การทำนาในท้องที่ต่างๆ ของจังหวัดศรีสะเกษ ยังคงอาศัยน้ำฝนเป็นปัจจัยสำคัญ ฉะนั้นผลผลิตที่ได้ในแต่ละปีจะมากหรือน้อยจึงขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศในปีนั้นๆ ปัญหา

ที่เกษตรกรประสบ คือ เกษตรกรขาดแคลนน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกทั้งจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และน้ำชลประทาน อาเภอที่ทำนาปีมากที่สุด คือ อาเภอขุขันธ์ และอาเภออุทุมพรพิสัย จะมีการทำนาปีในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และเก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนกันยายน ผลผลิตจะส่งไปขายที่ตลาดระดับท้องถิ่น ปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบ คือ เกษตรกรไม่สามารถที่จะทำนาได้ทุกอาเภอ เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำนา นอกจากนี้ยังต้องประสบปัญหาในเรื่องของราคาข้าวเปลือกไม่มีความแน่นอน ทำให้เกษตรกรต้องแบกรับภาระความเสี่ยงทางด้านราคา ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรมีความไม่แน่นอนไปด้วย ราคามีผลกระทบมาจากตัวแปรภายในและภายนอกประเทศ ปัญหาการแข่งขันในระดับประเทศมีสูงมาก และมีปัญหาทางด้านการเมืองเข้ามาประกอบด้วย เพื่อเป็นการผ่อนปรนภาวะความเสี่ยงดังกล่าว เกษตรกรควรกระจายการปลูกพืชเศรษฐกิจทางด้านอื่นบ้าง ซึ่งนอกจากเป็นการลดความเสี่ยงของผลผลิตทางด้านเกษตรแล้วยังเท่ากับเป็นการยกระดับรายได้ของเกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

ข. ข้าวนาปรัง ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีเนื้อที่เพาะปลูก 7,742 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.6 ของพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือร้อยละ 0.22 ของพื้นที่ทำการเกษตรในจังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 472 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรถือครองโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 8-10 ไร่ ผลผลิตยังต่ำมากเมื่อเทียบกับแหล่งผลิตอื่นๆ และต่ำกว่าผลผลิตเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เหตุผลเพราะคุณภาพของดินต่ำและขาดแคลนแหล่งน้ำ จังหวัดศรีสะเกษไม่สามารถทำนาปรังได้ทุกอาเภอ เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำชลประทานมีการปลูกข้าวนาปรังมากที่อาเภอราชีไศล ช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม และเก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนมกราคม ผลผลิตจะขายที่ตลาดระดับท้องถิ่นโดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ ปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบมีลักษณะคล้ายกับการปลูกข้าวนาปี

กิจกรรมสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาข้าว ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ คือ

1. การแลกเปลี่ยนพันธุ์ดี เพื่อเพิ่มผลผลิต และคุณภาพ โดยที่รัฐบาลซื้อข้าวพันธุ์ดีมาแล้วมาแลกเปลี่ยนกับข้าวพันธุ์พื้นเมืองของเกษตรกร โดยมีเงื่อนไข 1:1 โดยน้ำหนัก แล้วนำข้าวที่แลกเปลี่ยนมาขาย ส่งเงินคืนคลังซึ่งเป็นข้าวพันธุ์ดีละข้าวไม่ดี ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เกษตรกรในพื้นที่ ได้รับพันธุ์ดีไปใช้ในการพัฒนาผลผลิต และคุณภาพ

2. การส่งเสริมการผลิตข้าวแบบครบวงจรร่วมกับภาคเอกชน ซึ่งเริ่มทำในพื้นที่ 6 อำเภอโดยมีพื้นที่ทดลอง 35,000 ไร่ มีเงื่อนไขในด้านเงินเชื่อ ปัจจัยการผลิต การรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกผู้ร่วมโครงการ
3. การแนะนำด้านเทคนิคกรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว ให้ความรู้วิชาการเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว
4. กิจกรรมส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นที่มีลู่วางทดแทนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการทำนา

2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีเนื้อที่เพาะปลูก 0.14 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.09 ของพื้นที่เพาะปลูกในจังหวัดศรีสะเกษโดยถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 8-10 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 424 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกมากที่อำเภอกันทรลักษ์ และราชันไศล ผลผลิตที่ผลิตได้จะขายที่ตลาดท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษสามารถปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ปีละ 2 ครั้ง ครั้งแรกตอนต้นฝน เดือนเมษายน-พฤษภาคม อีกครั้งตอนปลายฝน เดือนกันยายน-ตุลาคม โดยจะปลูกมากในช่วงตอนปลายฝนเพราะต้นฝนเมื่อปลูกแล้วจะมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้ำฝนสูงมากทำให้เกิดปัญหาอัลฟาทอกซิน ปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบคือ ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำในการเพาะปลูก มีเพียงบางอำเภอเท่านั้นที่สามารถปลูกได้มาก คือ อำเภอขุนหาญ และกิ่งอำเภอน้ำเกลี้ยง กันทรลักษ์ ศรีรัตนะ และอำเภออื่นๆ ก็สามารถจะทำได้บ้างแต่ไม่มากนัก ภาวะฝนแล้งจึงมีผลกระทบต่อผลผลิตอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุที่ข้าวโพดในช่วงเจริญเติบโตเมื่อออกฝักแล้วถ้าขาดน้ำ 15 วันก็จะตายถ้าไม่ตายก็ไม่ให้ผลผลิต

นอกจากนี้การปลูกข้าวโพดของจังหวัดศรีสะเกษ เกษตรกรทำการเพาะปลูกมานาน ไม่มีการบำรุงที่ถูกต้อง และไม่มีการแนะนำการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ รวมทั้งปัจจัยการผลิตมีราคาแพง และขาดการดูแลเอาใจใส่จากเกษตรกร อีกทั้งปัญหาโรคแมลงศัตรูพืชที่ระบาดอยู่เป็นประจำ ยังไม่มีการป้องกันอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง พันธุ์ข้าวโพดที่ใช้ปลูกยังไม่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น มีผลให้ผลผลิต และคุณภาพที่ได้ต่ำ เกษตรกรขายข้าวโพดได้ไม่คุ้มกับการลงทุน ราคาที่เกษตรกรขายได้ขึ้นกับพ่อค้าคนกลาง เพราะผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้จะมีพ่อค้ามารับซื้อที่ไร จึงทำให้ส่วนเหลือมของตลาดในรูปของการขนส่งสำหรับพ่อค้าคนกลางมีมากขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เมื่อรวมกับผลผลิตที่ต่ำของเกษตรกร จึงทำให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับไม่แน่นอนตามไปด้วย รวมทั้งราคาที่พ่อค้าให้เป็นราคาที่ต่ำมาก เช่น ปี พ.ศ. 2532 มีการรับซื้อผลผลิตข้าวโพด 2.30 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่เกษตรกรไม่สามารถอยู่ได้ ฉะนั้นเพื่อเป็นการยกระดับรายได้ของเกษตรกรควรจะมีการสร้างแหล่งน้ำชลประทานให้มากขึ้น ให้มี

การปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสด เพราะถ้าใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ 4-5 ปีติดต่อกันจะทำให้ดินเป็นกรด หน้าดินแข็ง ไถพรวนลำบาก การแก้ไขต้องลงทุนสูงมาก และควรกระจายการผลิตทางการเกษตร โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทนเพื่อเป็นการลดและกระจายความเสี่ยงทางรายได้ของเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพโดยการส่งเสริมให้ใช้พันธุ์ดี และเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่นด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ถูกต้อง และมีการป้องกัน กำจัดโรคแมลง วัชพืช ถ่ายทอดความรู้ใหม่ๆ ในการเพิ่มการผลิตแก่เกษตรกร ประกันราคาผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรกล้าเสี่ยงที่จะลงทุน และรวมกลุ่มเกษตรกรจะได้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้

3. ปอแก้ว ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณร้อยละ 2.69 ของพื้นที่ทำการเกษตรในจังหวัดศรีสะเกษ ผลิตโดยเฉลี่ยประมาณ 224 กิโลกรัมต่อไร่ มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 5-10 ไร่ ปลูกได้ทุกอำเภอ แต่ที่ปลูกมากที่สุด คือ อำเภอกันทรลักษ์ ผลผลิตจะขายที่ตลาดในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ การปลูกปอในจังหวัดศรีสะเกษมีแนวโน้มที่จะปลูกลดลง เนื่องจากราคาของปอพอกไม่แน่นอน กอปรกับการปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า ปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบ คือ ขาดแคลนแหล่งน้ำแช่พอก ปอรวมทั้งแหล่งน้ำอยู่ไกลจากบริเวณปลูกปอ ในการขนย้ายปอเพื่อนำไปแช่พอก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต เกษตรกรยังไม่มีความมั่นใจในการลงทุนว่าจะได้ผลคุ้มค่า และเกษตรกรมักตัดปกก่อนถึงกำหนด เพื่อให้ได้ราคาดีในต้นฤดู จึงทำให้คุณภาพปอไม่ดี อีกทั้งราคาที่เกษตรกรขายไม่แน่นอน ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ด้านทานโรค แมลง และทนต่อสภาพความแห้งแล้ง อย่างไรก็ตามปอแก้วสามารถเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานภายในจังหวัดด้วย เพราะมีโรงงานอยู่ที่อำเภอเมืองกันทรลักษ์ และอุทุมพรพิสัย แนวทางส่งเสริมเน้นในเรื่องการขยายพันธุ์ดีให้มากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มผลผลิตเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงคุณภาพพอกประกันราคาขั้นต่ำของปอแก้วในแต่ละปี กำหนดมาตรการที่จะก่อให้เกิดความมีเสถียรภาพในค่านราคาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการผลิต แม้ว่าตลาดปอแก้วจะมีความแน่นอนภายในจังหวัด แต่ราคาที่เกษตรกรได้รับก็ยังต่ำอยู่มาก

4. มันสำปะหลัง ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีพื้นที่ในการเพาะปลูกร้อยละ 1.83 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,401 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกได้ไม่ทุกอำเภอ อำเภอที่ปลูกมาก คือ อำเภอกันทรลักษ์ และขุนหาญ โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรจะมีพื้นที่ถือครองครัวเรือนละ 8-10 ไร่ ผลผลิตที่ผลิตได้จะไปขายที่ตลาดท้องถิ่น ปัญหาที่เกษตรกรประสบ คือ พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลังมีจำกัด ดินที่ปลูกขาดคุณภาพทำให้การปลูกมันสำปะหลังไม่ได้ผลอย่างเต็มที่ ผลผลิตที่ได้เฉลี่ยต่อไร่ต่ำ เนื่องจากสภาพของดินที่ใช้ปลูกเสื่อมคุณภาพ และขาดการดูแลรักษา ขาดแคลนพันธุ์ดีที่มีเปอร์เซ็นต์ของแป้งสูง เกษตรกรส่วนมากจะใช้ต้นพันธุ์พื้นเมืองที่มีอยู่มาปลูก เกษตรกรนิยมปลูกมันสำปะหลังกันมากเพราะเป็นพืชที่ปลูกง่ายทนต่อสภาพความแห้งแล้ง และเหมาะกับสภาพท้องที่เป็นเหตุให้ผลผลิตที่ได้เกินความต้องการของตลาดที่รับซื้อ ราคาผลผลิตต่ำและมีความไม่แน่นอนมาก การแก้ไข โดยการส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อรักษาสภาพของดินไม่ให้เสื่อมคุณภาพเร็วเกินไป แนะนำให้เกษตรกรกระจายการผลิตเพื่อลดความเสี่ยงด้านราคา โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกมันสำปะหลัง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และปรับปรุงคุณภาพการผลิต นำวิธีการใหม่ๆ ไปใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต หาช่องทางด้านการตลาดให้กว้าง เพื่อราคาของผลผลิตจะได้สูงขึ้น

5. ถั่วลิสง ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีเนื้อที่เพาะปลูก 27,672 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.80 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 255 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรนิยมปลูกช่วงปลายฤดูฝน ใช้นิยมปลูกต้นฝน โดยปลูกหลังการปลูกข้าวโพดหรือปลูกแซมข้าวโพด เกษตรกรจะปลูกบนเนื้อที่ถือครองครัวเรือนละ 1-2 ไร่ ผลผลิตจะขายที่ตลาดระดับอำเภอ ถั่วลิสงปลูกได้ทุกอำเภอ แต่อำเภอที่ปลูกมากที่สุด คือ อำเภอกันทรลักษ์ ขุนหาญ บางส่วนของอำเภอศรีรัตนะ และทั่วไปในเขตชลประทาน เพราะมีความพร้อมของน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกมากกว่าอำเภออื่นๆ ถั่วลิสงเป็นพืชที่เกษตรกรมีแนวโน้มปลูกมากขึ้น เพราะมีโรงงานกะเพาะเปลือกถั่วลิสงที่อำเภอเมือง และขุนหาญ ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้อที่ค่อนข้างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม ราคายังถูกกำหนดจากโรงงานที่รับซื้ออยู่ ปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบ คือ ปัญหาเรื่องราคาที่ตกต่ำไม่คุ้มกับต้นทุนในการเพาะปลูก

6. กระทบ ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีเนื้อที่เพาะปลูก 6,441 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งจังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 487 กิโลกรัมต่อไร่ มีการเพาะปลูกกระจายอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ แต่ที่ปลูกกันมาก คือ เขตอำเภอกันทรลักษ์ และอำเภออย่างชุมน้อย พันธุ์กระเทียมที่ปลูก คือ พันธุ์ศรีสะเกษ ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูกอยู่ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง พฤศจิกายน อายุการเก็บเกี่ยว 90-120 วันประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม กระเทียมศรีสะเกษมีลักษณะเด่น กล่าวคือ หัวค่อนข้างใหญ่ มีรสจืด สีขาวนวล สามารถเก็บรักษาได้นานกว่ากระเทียมจากแหล่งอื่นๆ กระเทียมศรีสะเกษมักไม่ค่อยประสบปัญหาด้วนการตลาด เนื่องจากปริมาณผลผลิตมีพอเหมาะกับความต้องการของตลาดเป็นที่นิยมของผู้บริโภค ดังนั้นในแต่ละปีระดับราคาซื้อขายกระเทียมศรีสะเกษจะสูงกว่ากระเทียมจากแหล่งอื่นๆ ประมาณกิโลกรัมละ 1-5 บาท ราคากระเทียมโดยทั่วไปมีการเคลื่อนไหวน้อยและระดับราคาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงตลอดปี จึงจูงใจให้เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในหลายจังหวัดขยายพื้นที่ปลูกกระเทียมเพิ่มขึ้น สำหรับจังหวัดศรีสะเกษมีการขยายพื้นที่ปลูกกระเทียมเพิ่มขึ้นจากปีการเพาะปลูก 2529/2530 4,960 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.86 จึงมีผลทำให้ราคากระเทียมโดยทั่วไปมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตกระเทียมทั่วประเทศมีจำนวนมากจาก 97,112 ตันในปีเพาะปลูก 2529/2530 เป็น 133,631 ตันในปีการเพาะปลูก 2531/32 มีผลกระทบต่องานเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษแต่ไม่รุนแรง เนื่องจากราคากระเทียมศรีสะเกษยังคงสูงกว่าต้นทุนการผลิต

7. หอมแดง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญมากของจังหวัดศรีสะเกษ โดยทำรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นอันดับ 2 รองจากข้าว ปีการเพาะปลูก 2531/2532 มีเนื้อที่เพาะปลูก 27,524 ไร่คิดเป็นร้อยละ 0.79 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งจังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 3,062 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกมากในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภออย่างชุมน้อย ราษีไศล และกันทรารมย์ ศรีสะเกษสามารถปลูกหอมแดงได้ 2 ครั้งในหนึ่งปีฤดูกาลเพาะปลูก แต่ปริมาณผลผลิตในการปลูกครั้งที่ 2 จะไม่มากเท่ากับครั้งแรก ในการปลูกครั้งแรกนั้น เกษตรกรจะปลูกเพื่อการค้าและมักจะมีปัญหาในด้านการตลาด ส่วนการปลูกครั้งที่ 2 จะมีผลผลิตเข้าสู่ตลาดเพียงเล็กน้อย เป็นการปลูกเพื่อการค้าเล็กๆ น้อยๆ และเพื่อบริโภคในครัวเรือน ในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกหอมแดงได้ขยายการผลิตหอมแดงของตนเอง เมื่อเห็นว่าหอมแดงมีราคาที่สามารถทำกำไรได้ดี และมีผลผลิตต่อไร่สูงเมื่อเทียบกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ การที่ผลผลิตมีมากทำให้เกิดปัญหาเรื่องการระบายหอมแดงออกสู่ตลาด มีผลต่อ

ราคาหอมแดง คือ มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย นอกจากปัญหาด้านราคา ยังมีสาเหตุจากตัวเกษตรกรโดยตรง คือ เกษตรกรมักจะเร่งนำผลผลิตออกจำหน่ายในช่วงที่เห็นว่าราคาสูง โดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนกำหนด นำผลผลิตออกถึงตลาดทำให้เกิดปัญหาในเรื่องคุณภาพ และเกิดการเน่าเสียก่อนที่หอมแดงจะถูกส่งถึงตลาดปลายทาง ทำให้พ่อค้าไม่กล้ารับซื้อไว้ครั้งละมากๆ หรือถ้าซื้อก็มักจะกดราคา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อราคาหอมแดงที่มีคุณภาพดีในรุ่นต่อมาด้วย

2.7.2 ปศุสัตว์

เกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษได้ทำการเลี้ยงปศุสัตว์ไว้ใช้งาน บริโภคและจำหน่ายเป็นการเสริมรายได้นอกเหนือจากการทำนาทำไร่ ปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด และไก่ เป็นต้น ซึ่งการเลี้ยงปศุสัตว์เหล่านี้ ทางราชการได้เข้าไปแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงอย่างถูกหลักวิชา มีการป้องกันกำจัดโรคให้แก่สัตว์เลี้ยง ปรับปรุงพืชอาหารสัตว์ โดยการปลูกหญ้าในที่สาธารณะ ทำแปลงหญ้าสาธิต อบรมเกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์

1. กระบือ ปี พ.ศ.2531 จังหวัดศรีสะเกษ มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 290,571 ตัว เกษตรกรจะเลี้ยงทุกอำเภอ แต่จะเลี้ยงมากที่อำเภอกันทรลักษ์ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงไว้เพื่อใช้เป็นแรงงานเกษตร ที่เหลือก็เลี้ยงไว้เพื่อขายเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อขายระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง เกษตรกรที่ซื้อก็จะนำเอาไปใช้เป็นแรงงานอีกต่อหนึ่ง โดยเฉลี่ยแล้วจะเลี้ยงคริวเรือนละ 1-2 ตัว การเลี้ยงกระบือในจังหวัดจะเลี้ยงในไร่นา โดยกระบือจะหากินเองและจะกินคอกไว้ได้ถนัดบ้านเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของกระบือ

2. โค ปี พ.ศ.2531 จังหวัดศรีสะเกษ มีการเลี้ยงโคจำนวน 112,602 ตัว เกษตรกรจะเลี้ยงทุกอำเภอ แต่อำเภอที่เลี้ยงมากคืออำเภอบุรินทร์ ประมาณ 18,968 ตัว ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงไว้เพื่อใช้เป็นแรงงานเกษตร ที่เหลือก็เลี้ยงไว้เพื่อขายเป็นรายได้เสริมจะมีการซื้อขายระหว่างเกษตรกรด้วยกัน เพื่อนำไปใช้เป็นแรงงาน โคพันธุ์ที่เกษตรกรเลี้ยงจะเป็นพันธุ์ผสม เพราะสามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ดี จะเลี้ยงเฉลี่ยคริวเรือนละ 1-2 ตัว แต่ก็มีเกษตรกรบางอำเภอที่สามารถเลี้ยงได้ 20-30 ตัว โดยจะมีการเลี้ยงเป็นฝูงตามบริเวณไร่นาหรือตามบริเวณริมทาง ปัจจุบันเกษตรกรที่ผาณิตเลี้ยงโคมากขึ้น เพราะเลี้ยงง่าย และอาหารก็ไม่ต้องซื้อ

3. สุกกร ปี พ.ศ.2531 จังหวัดศรีสะเกษ มีการเลี้ยงสุกร 80,523 ตัว เกษตรกรจะเลี้ยงทุกอำเภอ แต่อำเภอที่เลี้ยงมาก คือ อำเภอเมือง และกันทรลักษณ์ ส่วนใหญ่ เกษตรกรจะเลี้ยงไว้เพื่อขาย 5,373 ตัว โดยเฉลี่ยจะเลี้ยงคร้วเรือนละ 2-5 ตัว

ปัจจัยที่สร้างปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการขยายและพัฒนาการผลิตสุกรที่สำคัญ คือ โรคระบาดสัตว์ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย อหิวาต์สุกร เป็นต้น การเลี้ยงสุกรของจังหวัด ศรีสะเกษ ในปัจจุบันมีการพัฒนาโดยเอกชนรายใหญ่มากขึ้น แต่การเพิ่มหรือลดปริมาณการเลี้ยงสุกรของผู้ผลิตรายย่อยก็ยังคงมีอิทธิพลต่อปริมาณและราคาสุกรขุนในท้องตลาด ส่วนการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เกษตรกรยังคงอยู่ในสภาพที่ขาดอำนาจการต่อรอง พ่อค้าหรือนายทุนยังคงเป็นผู้มีอิทธิพลในการกำหนดราคาซื้อ-ขาย สุกกรมีชีวิต

4. เป็ดและไก่ ปี พ.ศ.2531 จังหวัดศรีสะเกษ เลี้ยงเป็ดและไก่ทั้งสิ้น 2,555,171 ตัว เลี้ยงได้ทุกอำเภอ แต่อำเภอที่เลี้ยงมาก คือ อำเภอกันทรลักษณ์ เกษตรกร ร้อยละ 98 เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค และที่เหลือก็เลี้ยงไว้เพื่อขายเป็นรายได้เสริม ปัญหาที่ เกษตรกรกำลังประสบอยู่ คือ ปัญหาโรคระบาด และการขาดการปฏิบัติดูแลเอาใจใส่อย่างถูกวิธี